

Veel vertraging bij tellen

In een aantal plaatsen lieten de computers het gisteravond afweten. Onwennigheid of eigenwijsheid?

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 5 MAART. Toen alle elektronisch uitgebrachte stemmen na verscheidene computerstoringen eindelijk geteld waren, was het in Den Haag, Amsterdam en Goes al ver na twaalfen. In Bunschoten waren alle stemmen pas om half vier vannacht geteld. Ook in Nijmegen en Groningen leverde het kiezen-zonder-potlood vertraging op.

Op twee manieren konden stemmen gisteren elektronisch worden uitgebracht: via stemmachines, die bij eerdere verkiezingen ook al werden gebruikt, en voor het eerst door middel van nieuwe computers met zogeheten *one touch screens*. De kiezer kon daarop een stem uitbrengen door met zijn vinger een naam op een monitor aan te raken.

In Amsterdam, waar burgemeester Patijn de storing gisteren „schandalig” noemde, werd vanmorgen nog hard „aan een verklaring over de problemen” gewerkt en kon niemand reageren. Woordvoerder H. van Wersch van de gemeente Den Haag, waar alle stemmen pas na 2.00 uur vannacht binnen waren, wijt de storing desgevraagd aan „een fout in de software”. Die is aan 450 gemeentes geleverd door het bedrijf Nedap in

Groenlo; 350 gemeenten gebruikten ook stemmachines van Nedap.

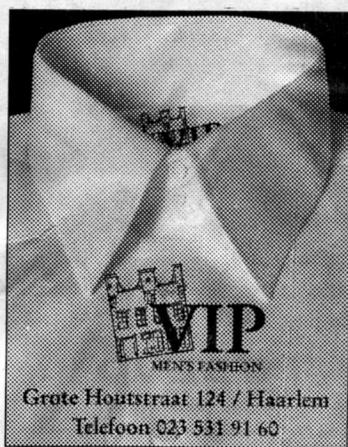
J. Groenendaal, die bij Nedap voor de verkiezingssoftware verantwoordelijk is, noemt de conclusie van Van Wersch evenwel „te gek voor woorden”. Volgens hem hebben gemeenten, en vooral Den Haag, gewoon niet naar zijn adviezen geluisterd: „We hebben van tevoren gewaarschuwd: koppel de computers van je eigen netwerk niet aan elkaar in de hoop op snellere uitslagen, want dat levert vertraging op. Dat is ook in Den Haag gebeurd.” In een reactie beaamt woordvoerder Van Wersch in Den Haag dat eigenlijk „nog moet worden uitgezocht wat er precies fout is gegaan.”

Ook, zegt Groenendaal, verga-ten sommige gemeenten die het eigen computernetwerk voor de verkiezingen gebruikten in plaats van een autonoom opererend systeem, hier en daar hun automatische *back up*-systeem uit te zetten. In plaats van stemmen te tellen gingen sommige computers het reguliere werk van gisteren kopiëren. „Ook daarvoor was gewaarschuwd”, zegt Groenendaal. „De gemeenten hebben te snel gedacht dat ze het al onder de knie hadden.”

In Bunschoten werden de *one touch screens* gebruikt. Bij dit systeem komen de stemmen per computer op diskettes. Die moesten 's avonds worden 'ingelezen' door de hoofdcomputer. Bij tien stembureau's in Bunschoten ging het goed. Nummer elf kreeg de stemmen niet van de diskette af. Uiteindelijk werd de diskette naar de producent, Vuga Systemen in Zoetermeer, gebracht om diep in de nacht alsnog te worden ingelezen.

Volgens woordvoerder D. van Twillert van Bunschoten begon de vertraging al met de opkomst. Die was, met 75 procent, aanzienlijk hoger dan verwacht. Toen de stembureau's om acht uur sloten, stonden er nog ongeveer honderd kiezers in de rij voor het computerscherm. Bovendien bleken veel kiezers de nieuwe schermen iets te interessant te vinden. Van Twillert: „Ze bleven kijken en treuzelen onder het motto: O, wat leuk! En als je ze dan probeerde te pushen, was het antwoord: 'Maar ik mag toch wel even kijken?'.”

Ingezonden mededeling

NRC 5 maart 1998